

SŁOWO WSTĘPNE

Od 2014 roku Biblioteka Kórnicka co roku organizuje jednodniowe sesje poświęcone swoim najcenniejszym zabytkom rękopiśmiennym lub muzealnym. Rezultaty badawcze tych krótkich konferencji przeszły nasze oczekiwania. Każda z sesji przyczyniła się bowiem do dokonania ważnych odkryć naukowych. Było to możliwe dzięki temu, iż jako organizatorzy staraliśmy się pozyskać do współpracy wybitnych uczonych, w tym także zagranicznych. Szczególna rola tym ostatnim przypadła właśnie w zeszłorocznej, piątej już sesji pt. „Akta carów moskiewskich z XVII wieku w zbiorach Biblioteki Kórnickiej”, która odbyła się w dniu 19 listopada 2018 roku na zamku kórnickim.

Od wielu już lat planowaliśmy zorganizowanie sesji poświęconej kórnickim dokumentom spisany w cyrylicy, mając świadomość ich ważności i unikatowości. Budziły one zawsze najwyższe zainteresowanie gości z Polski i zagranicy, głównie z Rosji. Wielokrotnie byłem świadkiem, jak wybitni uczeni rosyjscy, a także rektorzy tamtejszych uniwersytetów czy też ważni politycy, z największym podziwem i zdumieniem przyglądali się bogato zdobionym oryginalnym dokumentom carów Michała Fiodorowicza czy Aleksego Michajłowicza, zaopatrzonym w przepiękne pieczęcie. Pokazywaliśmy je z tym większą dumą, że po renowacji przeprowadzonej w ostatnich latach przez toruńskich konserwatorów prezentują się wspaniale.

Jak zawsze zależało nam, by do udziału w sesji zaprosić najwybitniejszych znawców problematyki. Dlatego przy organizacji konferencji zwróciliśmy się o pomoc do prof. Krzysztofa Pietkiewicza, znawcy dziejów Wielkiego Księstwa Litewskiego, nowożytnej i współczesnej Rosji oraz wybitnego paleografa. W 2015 roku opublikował on fundamentalne dzieło poświęcone piśmienności cyrylicy: *Paleografia ruska* (firmowane przez Instytut Historii PAN). W pracy tej często odwoływał się on do rękopisów przechowywanych w zbiorach kórnickich. W czasie jednego z pobytów prof. Pietkiewicza w Bibliotece Kórnickiej, przy konsultacji z towarzyszącymi mu młodymi uczonymi z Moskwy, ustaliliśmy listę referentów.

Poza prof. Pietkiewiczem zaproszeni zostali dr Kirył Koczegarow z Instytutu Słowianoznawstwa Rosyjskiej Akademii Nauk w Moskwie oraz Serhiy Lepyavko z Narodowej Akademii Nauk Ukrainy. Kirył Koczegarow jest specjalistą z zakresu stosunków polsko-rosyjskich w XVII wieku, znanym i cenionym nie tylko w Rosji, ale i w Polsce. W 2018 roku otrzymał Nagrodę „Przeglądu Wschodniego” za rok 2017, za polskojęzyczną monografię *Rzeczpospolita a Rosja w latach 1680–1686. Zawarcie traktatu o pokoju wieczystym* (wyd. 2017). Drugi z prelegentów – prof. Serhiy Lepyavko jest autorem licznych publikacji poświęconych wczesnym dziejom Kozaczyzny (jeden z dokumentów przechowywanych w Bibliotece Kórnickiej dotyczył dziejów Kozaczyzny z końca XVI wieku).

Sesja spotkała się z dużym zainteresowaniem, a wygłoszone na niej referaty prezentujemy Państwu w niniejszym zeszycie „Pamiętnika Biblioteki Kórnickiej”. Wszystkie trzy publikacje budzą uznanie i niewątpliwie przyczynią się do lepszego poznania zbiorów cyrylickich przechowywanych w naszych zbiorach. Artykuł prof. Krzysztofa Pietkiewicza stanowi istotny wkład w rozwój dyplomatyki i sfragistyki Rosji pod rządami Romanowów w XVII wieku. Publikacja dra Kiryła Koczegarowa koncentruje się na sposobie prowadzenia rokowań przez polskie poselstwo w Moskwie na przełomie 1671/1672 roku. Szczególną uwagę autor poświęca roli tzw. memoriałów, czyli piśmiennych podsumowań ustaleń dyplomatycznych lub też żądań czy zarzutów w czasie prowadzonych pertraktacji. Zdaniem badacza memoriały te powstały pod wpływem polskich zwyczajów dyplomatycznych. Artykuł prof. Serhiya Lepyavki omawia list (gramotę) Borysa Godunowa do części Kozaków, pozostających formalnie pod zwierzchnictwem Rzeczpospolitej. Tekst rzuca ciekawe światło na dzieje Kozaczyzny w końcu XVI wieku i pozwala lepiej zrozumieć konflikty polsko-kozackie w XVII stuleciu.

W organizacji sesji uczestniczyło wielu pracowników Biblioteki Kórnickiej na czele z dr Magdaleną Binią-Szkopek, której podlegały zadania logistyczne, oraz mgr Małgorzatą Potocką, która zorganizowała dla zagranicznych referentów wyjazd do Gniezna i innych ważnych z historycznego punktu widzenia miejscowości w Wielkopolsce. Dr hab. Barbarze Wysockiej oraz dr Agnieszce Królczyk dziękuję za pracę włożoną w przygotowanie ostatecznej formy wszystkich trzech publikacji.

Tomasz Jasiński